

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

ХЕРСОНСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ

Кафедра економіки

О7844

ЗАТВЕРДЖЕНО
Заступник директора
ХННІ НУК
к.т.н., проф. Дудченко О.М.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

МАКРОЕКОНОМІКА

Macroeconomics

рівень вищої освіти	<i>перший (бакалаврський)</i>
тип дисципліни	<i>обов'язкова</i>
мова викладання	<i>українська</i>

Херсон – 2023 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Макроекономіка» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності – 051 «Економіка», освітньо-професійної програми – «Економіка підприємства».

«15» листопада 2023 року. – 21 с.

Розробник: Ломоносова О. Е. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки; Ломоносов Д. А. – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Макроекономіка» узгоджено з гарантом освітньо-професійної програми.

Гарант освітньо-професійної програми

«Економіка підприємства»

канд. екон. наук, професор

Н.Г. Ревенко

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Макроекономіка» розглянуто на засіданні кафедри економіки.

Протокол № 4 від «15» листопада 2023 р.

В.о. завідувача кафедри

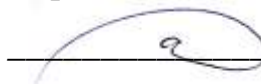

А.В. Руснак

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Макроекономіка» розглянуто методичною радою ХННІ НУК.

Протокол № 4 від «16» листопада 2023 р.

Голова МР ХННІ НУК

О.М. Дудченко

© ХННІ НУК, 2023

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Опис навчальної дисципліни	5
2. Мета навчальної дисципліни	6
3. Передумови для вивчення дисципліни	6
4. Очікувані результати навчання	6
5. Програма навчальної дисципліни.....	7
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування	14
7. Форми поточного та підсумкового контролю.....	14
8. Критерії оцінювання результатів навчання	17
9. Засоби навчання	18
10. Рекомендовані джерела інформації	18
Додаток	20

ВСТУП

Анотація

Навчальна дисципліна «Макроекономіка» належить до обов'язкових дисциплін циклу загальної підготовки, складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Дисципліна спрямована на вивчення теоретичних засад та інструментарію макроекономічного аналізу, теорії функціонування та розвитку макроекономічних систем, здобутті навички побудови та аналізу макроекономічних моделей, формуванні комплексних знань щодо формування ефективного механізму макроекономічної політики, а також виробленні вміння застосувати отримані знання в практичній діяльності.

Дисципліна «Макроекономіка» забезпечує підготовку здобувачів вищої освіти до вивчення навчальних дисциплін: «Ринок праці», «Фінанси», «Менеджмент», «Економіка підприємства».

Ключові слова: рівновага, тенденції, судження, економічний запас, операції, розрахунки, валовий внутрішній продукт, чисті податки на прибутки, платежі, первинні доходи, попит, пропозиція, рівновага, інвестиції, акції.

Abstract

The study discipline «Macroeconomics» belongs to the mandatory disciplines of the cycle of general training, compiled in accordance with the educational and professional training program for applicants of the first (bachelor's) level of higher education.

The discipline is aimed at studying the theoretical foundations and tools of macroeconomic analysis, the theory of functioning and development of macroeconomic systems, acquiring skills in building and analyzing macroeconomic models, forming comprehensive knowledge about the formation of an effective mechanism of macroeconomic policy, as well as developing the ability to apply the acquired knowledge in practical activities.

The discipline «Macroeconomics» ensures the preparation of students of higher education for the study of academic disciplines: «Labor market», «Finance», «Management», «Economics of the enterprise».

Key words: equilibrium, trends, judgments, economic stock, transactions, calculations, gross domestic product, net income taxes, payments, primary incomes, demand, supply, equilibrium, investments, shares.

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Основні характеристики навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки» Спеціальність: 051 «Економіка»	Обов'язкова	
Модулів – 2			
Змістових модулів – 2			
Індивідуальне науково-дослідне завдання - немає	Освітня програма: «Економіка підприємства»	Рік підготовки	
Загальна кількість годин - 120		2-й	2-й
Електронний адрес на сайті ХННІ НУК: http://www.kb.nuos.edu.ua/Licensing%20and%20accreditation%20specialties/business-economics-b.html		Семестр	
		4-й	4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних: – 4 год; самостійної роботи студента: – 4 год.	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Лекції, год.	
		30	8
		Практична робота, год.	
		30	8
		Самостійна робота, год.	
		60	104
		Види контролю:	
Екзамен	Екзамен		

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Макроекономіка» є формування у здобувачів вищої освіти відповідно до освітньої програми таких компетентностей:

1) інтегральну компетентність:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки;

2) загальні компетентності:

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

3) професійні компетентності:

ФК 1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, макро-, регіональному та міжнародному рівнях.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Макроекономіка» базується на знаннях, отриманих в результаті вивчення таких дисциплін як: «Політична економія», «Інформатика», «Вища математика», «Філософія», «Історія економіки та економічної думки», «Мікроекономіка».

4. Очікувані результати навчання

Очікувані програмні результати навчання включають:

ПР 3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.

ПР 6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПР 12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР 13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи макроекономічної науки та основні показники держави

Тема 1. Вступ до макроекономіки. Місце макроекономіки в системі економічних наук. Суперечність між суспільними потребами і економічними ресурсами - головна проблема макроекономіки. Зростання ефективності економіки як головне завдання макроекономіки.

Об'єкт та предмет макроекономіки. Економічна система як об'єкт макроекономіки. Суб'єкти змішаної економіки. Механізм функціонування економіки як предмет макроекономіки. Позитивна та нормативна функції макроекономіки. Макроекономіка та економічна політика.

Метод макроекономіки. Моделювання як основний метод макроекономічного аналізу. Припущення, екзогенні та ендогенні змінні макроекономічних моделей. Запаси і потоки як два види кількісних змінних.

Джерела інформації: основна [1, с. 7-18], [2, с. 8-27], [3, с. 4-17], [4, с. 10-28]; допоміжна [5, с. 6-29], [6, с. 6-29].

Тема 2. Система національних рахунків як нормативна база макроекономічного рахівництва. Методологічні принципи побудови системи національних рахунків. Основні категорії системи національних рахунків: додана вартість, інституційні одиниці, сектори, операції, рахунки.

Основні макроекономічні показники. Валовий випуск та валовий внутрішній продукт (ВВП). Методи обчислення ВВП: виробничий, кінцевого використання, розподільчий. Валовий національний дохід. Особистий та після податковий дохід. Макроекономічні показники на чистій основі. Номінальний та реальний ВВП. Поточні та постійні ціни. Темп росту та темп приросту реального ВВП. Індокси цін. Інфлювання та дефлювання ВВП.

Джерела інформації: основна [1, с. 32-47], [2, с. 28-47], [3, с. 16-27], [4, с. 48-66]; допоміжна [5, с. 199-212], [6, с. 158-170].

Тема 3. Ринок праці та механізм його функціонування. Попит, пропозиція і ціна на ринку праці. Класична теорія ринку праці. Кейнсіанська теорія ринку праці. Теорія гнучкого ринку праці. Економічний кругообіг в умовах товарного ринку. Рівновага на ринку праці в класичній концепції. Концепція повної зайнятості. Кейнсіанська концепція зайнятості. Державна політика зайнятості населення. Стимулююча політика як метод зменшення безробіття та її інфляційні наслідки. Крива Філіпса про зв'язок між безробіттям та інфляцією в короткостроковому та довгостроковому періодах. Висновки кривої Філіпса для політики зайнятості. Державні програми сприяння зайнятості.

Зайнятість та безробіття. Випуск (дохід) повної зайнятості. Граничний продукт праці (продуктивність праці). Умова максимізації прибутку. Дохід від праці та капіталу в загальному доході. Номінальна заробітна плата. Реальна заробітна плата. Виплати по безробіттю і пропозиція праці.

Джерела інформації: основна [1, с. 70-87, 219-236], [2, с. 48-68], [3, с. 58-73], [4, с. 139-142, 165-184]; допоміжна [5, с. 212-231], [6, с. 170-189].

Тема 4. Основні поняття та сутність товарного ринку. Ринкова інфраструктура. Функції товарного ринку. Механізм функціонування товарного ринку. Споживчий та інвестиційний попит. Пропозиція як основа взаємодії фірм та домашніх господарств. Рівновага на ринку товарів та платних послуг. Чинники, що впливають на стан рівноваги товарного ринку. Крива Хікса-Хансена для ринку товарів та платних послуг. Роль товарного ринку.

Джерела інформації: основна [1, с. 126-146], [2, с. 69-88], [3, с. 27-45], [4, с. 149-156]; допоміжна [5, с. 161-197], [6, с. 84-120].

Тема 5. Суб'єкти та об'єкти грошового ринку. Поняття грошей та визначення їх функцій. Операційний та спекулятивний попит на гроші.

Механізм функціонування грошового ринку. Грошова пропозиція та грошові агрегати. Графік грошової пропозиції. Попит на гроші для угод, попит на гроші як активи та їх графічна інтерпретація. Модель грошового ринку. Порушення та відновлення рівноваги на грошовому ринку.

Банківська система та грошова пропозиція. Основні функції комерційних банків. Банківські резерви. Банківський механізм розширення грошової пропозиції на основі депозитного мультиплікатора. Грошова пропозиція з урахуванням депозитних та готівкових грошей. Грошова база, грошовий мультиплікатор і грошова пропозиція. Грошово-кредитне регулювання економіки. Монетаристська теорія як теоретична база монетарної політики. Кількісне рівняння як концептуальна основа монетаристської теорії. Передатний механізм монетарної політики. Основні методи монетарної політики. Вплив монетарної політики на економіку: політика дорогих та дешевих грошей; антиінфляційна функція.

Модель IS-LM як імітація одночасної рівноваги на товарному та грошовому ринках. Обґрунтування кривої IS та її рівняння. Обґрунтування кривої LM та її рівняння. Модель IS-LM як аналітичний засіб макроекономічної політики.

Джерела інформації: основна [2, с. 89-106], [3, с. 46-57, 106-125, 172-195], [4, с. 156-164]; допоміжна [5, с. 461-496], [6, с. 411-443].

Тема 6. Інфляція та її наслідки. Темп інфляції та його обчислення. Види інфляції залежно від її темпів. Інфляція попиту та інфляція витрат, передбачувана та непередбачувана інфляція. Стагфляція. Інфляційний та дефляційний розриви.

Інфляційний податок та сеньйораж. Крива Лаффера для інфляційного податку. Основні соціально-економічні наслідки інфляції. Антиінфляційна політика держави.

Джерела інформації: основна [1, с. 89-105], [2, с. 107-130], [3, с. 73-89], [4, с. 185-202]; допоміжна [5, с. 417-460], [6, с. 372-410].

Змістовий модуль 2. Національна і світова економіка

Тема 7. Споживання як найважливіший компонент ВВП. Функція споживання. Споживання як функція після податкового доходу. Середня схильність до споживання та заощадження. Гранична схильність до

споживання та заощадження. Автономне споживання та чинники, які на нього впливають. Графік споживання.

Джерела інформації: основна [1, с. 42-45, 128-129], [2, с. 131-155], [3, с. 89-101], [4, с. 77-84]; допоміжна [5, с. 273-308], [6, с. 229-263].

Тема 8. Інвестиційна функція. Роль інвестицій в економіці. Відсоткова ставка як чинник інвестиційного попиту. Номінальна та реальна відсоткова ставка. Відсоткова ставка і чиста прибутковість інвестицій. Крива сукупного попиту на інвестиції. Чинники автономних інвестицій та їх вплив на криву інвестиційного попиту.

Мультиплікатор інвестицій. Сутність мультиплікатора. Таблична модель мультиплікативного процесу. Модель простого мультиплікатора. Мультиплікативна зміна реального ВВП. Вплив інфляції на мультиплікативний ефект. Потреба державного регулювання монополії, антимонопольна політика.

Джерела інформації: основна [1, с. 43-48], [2, с. 156-201], [3, с. 102-160], [4, с. 95-105]; допоміжна [5, с. 308-328], [6, с. 263-282].

Тема 9. Сукупні витрати і рівноважний ВВП. Визначення рівноважного ВВП на основі методу «витрати – випуск». Фактичні та заплановані витрати. Модель «кейнсіанський хрест». Визначення рівноважного ВВП за методом «вилучення – ін'єкції». Система вилучень та ін'єкцій в економічному кругообігу. «Заощадження – інвестиції» як спрощена модель економічної рівноваги. Заплановані та незаплановані інвестиції. Ринок позичкового капіталу та його роль в забезпеченні рівноваги між заощадженнями та інвестиціями.

Сукупні видатки і потенційний ВВП. Рецесійний розрив як наслідок дефіциту сукупних видатків. Графічна та математична інтерпретація рецесійного розриву. Інфляційний розрив як наслідок надмірних сукупних видатків. Графічна та математична інтерпретація інфляційного розриву.

Джерела інформації: основна [1, с. 134-146], [2, с. 169-201], [3, с. 116-129], [4, с. 95-105]; допоміжна [5, с. 359-389], [6, с. 314-344].

Тема 10. Природа і специфіка циклічності економічної динаміки. Цикли і кризи. Класифікація основних макроекономічних змінних відповідно до їхніх циклічних властивостей. Антикризова політика держави.

Фактори економічного зростання. Виробнича функція. Трансформація виробничих факторів у продукт. Внесок окремих факторів у економічне зростання. Залишок Солоу. Економічне зростання на основі моделі AD-AS і кривої виробничих можливостей.

Модель економічного зростання Солоу. Основні передумови моделі. Вплив запасу капіталу на економічне зростання. «Золоте правило» нагромадження як критерій максимізації рівня споживання. Вплив приросту населення на економічне зростання. Вплив технічного прогресу на економічне зростання. Висновки моделі Солоу.

Джерела інформації: основна [1, с. 19-31, 49-69, 237-254], [2, с. 202-269], [3, с. 129-164], [4, с. 204-231]; допоміжна [5, с. 329-358, 390-416], [6, с. 283-313, 345-371].

Тема 11. Кейнсіанська теорія як теоретична база державного регулювання економіки. Передумови виникнення кейнсіанської теорії. Критика кейнсіанцями класичного положення про державне невтручання в економіку. Основні положення кейнсіанської теорії про вплив держави на економіку. Держава в економічному кругообігу.

Модель економічного кругообігу в умовах змішаної економіки. Відносини держави з іншими суб'єктами економічного кругообігу. Вплив держави на економічний кругообіг.

Вплив держави на економічну рівновагу. Чисті видатки і трансформація функції споживання. Модель економічної рівноваги за методом «видатки – випуск». Державні та національні заощадження. Модель економічної рівноваги за методом «вилучення – ін'єкції».

Джерела інформації: основна [1, с. 49-69], [2, с. 202-235], [3, с. 154-164], [4, с.88-106]; допоміжна [5, с. 359-389], [6, с. 314-344].

Тема 12. Платіжний баланс. Рахунок поточних операцій та його складові. Рахунок капітальних операцій та його зміст. Сутність та роль автономної статті «Помилки та упущення». Резервні активи як регулятивна стаття платіжного балансу. Модель платіжного балансу.

Валютний курс. Форми котирування валютного курсу. Види валютного курсу залежно від режиму його формування. Односторонній та багатосторонній валютний курс. Номінальний та реальний валютний курс. Паритет купівельної спроможності. Попит і пропозиція як чинники валютного курсу. Зв'язок валютного курсу з платіжним балансом. Валютні системи в розвитку.

Вплив зовнішньої торгівлі на ВВП. Економічна рівновага в умовах відкритої економіки. Чистий експорт як компонент сукупних видатків. Гранична схильність до імпорту та складний мультиплікатор. Вплив чистого експорту на ВВП.

Джерела інформації: основна [1, с. 196-236], [2, с. 270-286], [3, с. 186-204], [4, с. 265-283]; допоміжна [5, с. 232-272], [6, с. 190-228].

Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 2

Розподіл навчального часу за змістовими модулями

Назва змістових модулів і тем дисципліни	Кількість годин							
	Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
	Разом	у тому числі			Разом	у тому числі		
		Лекції	Практична робота	Самостійна робота		Лекції	Практична робота	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Основи макроекономічної науки та основні показники держави								
Тема 1. Предмет, метод, функції та основні показники макроекономіки. Об'єкт та предмет макроекономіки. Суб'єкти макроекономіки та їх взаємодія. Логічна модель макроекономіки	8	2	2	4	60	4	4	52
Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків. Система національних рахунків, її основні методологічні принципи. Методика обчислення валового внутрішнього продукту за витратами та за доходами. Чистий внутрішній продукт та національний дохід. Особистий дохід та дохід кінцевого використання	10	2	2	6				
Тема 3. Ринок праці. Ринок праці та механізм його функціонування. Регулювання ринку праці. Соціальна політика	10	2	2	6				
Тема 4. Товарний ринок. Сутність, функції та механізм функціонування товарного ринку. Споживчий та інвестиційний попит. Рівновага та чинники, що впливають на її стан	10	2	2	6				
Тема 5. Грошовий ринок. Гроші. Банківська система. Рівновага на грошовому ринку. Сутність і засоби монетарної політики. Типи монетарної політики	12	4	4	4				
Тема 6. Інфляційний механізм. Інфляція та її наслідки. Види інфляції залежно від її темпів. Стагфляція. Інфляційний та дефляційний розриви. Антиінфляційна політика держави	10	2	2	6				
Разом за змістовим модулем 1	60	14	14	32	60	4	4	52

Продовження табл. 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 2. Національна і світова економіка								
Тема 7. Споживання домогосподарств. Споживання та його функція. Середня та гранична схильність до споживання та заощадження. Автономне споживання	8	2	2	4	60	4	4	52
Тема 8. Приватні інвестиції. Інвестиційна функція. Роль інвестицій. Номінальна та реальна відсоткова ставка. Чиста прибутковість інвестицій. Мультиплікатор інвестицій. Мультиплікативна зміна реального ВВП	8	2	2	4				
Тема 9. Сукупні витрати і ВВП. Сукупні витрати і рівноважний ВВП. Фактичні та заплановані витрати. Заплановані та незаплановані інвестиції. Ринок позичкового капіталу та його роль. Рецесійний розрив як наслідок дефіциту сукупних витрат	10	2	2	6				
Тема 10. Економічна динаміка. Природа і специфіка циклічності економічної динаміки. Цикли і кризи. Антикризова політика держави. Фактори економічного зростання. Виробнича функція. Модель економічного зростання Солоу. Вплив запасу капіталу, приросту населення та технічного прогресу на економічне зростання	10	2	2	6				
Тема 11. Держава в системі макроекономічного регулювання. Модель економічного кругообігу в умовах змішаної економіки. Відносини держави з іншими суб'єктами економічного кругообігу. Вплив держави на економічну рівновагу. Чисті витрати і трансформація функції споживання. Державні та національні заощадження	12	4	4	4				
Тема 12. Зовнішньоекономічна діяльність. Платіжний баланс. Рахунок поточних та капітальних операцій та його складові. Модель платіжного балансу. Валютний курс та його види. Паритет купівельної спроможності. Попит і пропозиція як чинники валютного курсу. Зв'язок валютного курсу з платіжним балансом	12	4	4	4				
Разом за змістовим модулем 2	60	16	16	28	60	4	4	52
Разом з дисципліни	120	30	30	60	120	8	8	104

Примітка: для студентів заочної форми навчання читаються оглядові лекції за темами модулів в обсягах відповідно до табл. 2.

Теми практичних занять

Теми практичних занять для студентів денної та заочної форм навчання наведені в табл. 3.

Таблиця 3

Тематика практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин за формами навчання	
		Денна	Заочна
1	2	3	4
1	Тема 1. Вступ до макроекономіки	2	4
2	Тема 2. Система національних рахунків як нормативна база макроекономічного рахівництва	2	
3	Тема 3. Ринок праці та механізм його функціонування	2	
4	Тема 4. Основні поняття та сутність товарного ринку	2	
5	Тема 5. Суб'єкти та об'єкти грошового ринку	4	
6	Тема 6. Інфляція та її наслідки	2	
7	Тема 7. Споживання як найважливіший компонент ВВП	2	4
8	Тема 8. Інвестиційна функція. Роль інвестицій в економіці	2	
9	Тема 9. Сукупні витрати і рівноважний ВВП	2	
10	Тема 10. Природа і специфіка циклічності економічної динаміки	2	
11	Тема 11. Держава в системі макроекономічного регулювання	4	
12	Тема 12. Зовнішньоекономічна діяльність	4	
Разом		30	8

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної та заочної форм навчання наведені в табл. 4.

Таблиця 4

Розподіл годин самостійної роботи за видами та формами навчання

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин		
		Норматив	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Підготовка до лекційних занять	1 год. на 1 лекцію	15	4
2	Підготовка до практичних занять	1 год. на 1 заняття	15	4
3	Підготовка реферату	написання рефератів	15	15
4	Підготовка до екзамену	15-30 год. на 1 захід	15	30
5	Виконання контрольної роботи	мінімум 15 годин на 1 роботу	-	51
Разом			60	104

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

В якості методів навчання для всіх видів занять використовується:

- робота з літературою, як опрацювання різних видів джерел, спрямоване на формування нових знань, їх закріплення, вироблення вмінь і навичок та реалізацію контрольної-корекційної функції в умовах формальної освіти;
- пояснення, як словесне розкриття причинно-наслідкових зв'язків і закономірностей у розвитку природи, людського суспільства і людського мислення.

Для лекційних занять застосовується:

- лекція, як усний виклад навчального матеріалу, що характеризується великим обсягом, складністю логічних побудов, сконцентрованою розумових образів, доведень і узагальнень;
- ілюстрування, як показ та сприйняття предметів, процесів і явищ у їх символічному зображенні за допомогою плакатів, карт, портретів, фотографій, схем, репродукцій, звукозаписів тощо;
- відеометод, як використання відеоматеріалів для активізації наочно-чуттєвого сприймання, що забезпечує більш легке і міцне засвоєння знань в їх образно-понятійній цілісності та емоційній забарвленості.

Для практичних занять застосовується:

- практична робота, як метод поглиблення і закріплення теоретичних знань та перевірки наукових висновків.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- усні відповіді;
- написання реферату, тестування;
- контрольні роботи (для студентів заочної форми навчання);
- екзамен.

7. Форми поточного та підсумкового контролю знань

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю знань і оцінки заключного екзамену.

Питома вага заключного екзамену в загальній системі оцінок - 40 балів. Право здавати заключний екзамен дається здобувачу вищої освіти, який з урахуванням максимальних балів проміжних оцінок і заключного екзамену набирає не менше 60 балів. Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки екзамену.

Поточний контроль знань здобувачів реалізується у формі тестів та написання рефератів, який є результатом виконання завдань самостійної роботи. Протягом семестру він проводиться двічі після вивчення першого та другого змістових модулів дисципліни.

Семестровий підсумковий контроль знань з дисципліни проводиться після закінчення її вивчення у формі проведення екзамену (усна компонента).

Виконання контрольної роботи є обов'язковою умовою для здобувачів вищої освіти, що навчаються за заочною формою. Завдання для контрольних робіт добираються з теоретичних питань і тестів, що охоплюють зміст робочої програми навчальної дисципліни.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

7.1. Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання

Тести для поточного контролю знань здобувачів обираються із загального переліку тестів за відповідними змістовими модулями.

Тестове завдання містить запитання одиничного і множинного вибору різного рівня складності. Для оцінювання рівня відповідей студентів на тестові завдання використовуються такі критерії оцінювання (див. табл. 5).

Таблиця 5

Критерії оцінювання поточного модульного контролю знань здобувачів вищої освіти у формі тестування (для денної форми навчання)

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	15	13	11	9	8	7	6	5	4	2

Реферат є одним з видів самостійної роботи студента з навчальної дисципліни «Макроекономіка». Мета написання реферату є поглиблення теоретичних знань, набутих студентами в процесі вивчення дисципліни. Робота над рефератом має сприяти кращому засвоєнню студентами дисципліни та спонукає ґрунтовно вивчати спеціальні наукові видання вітчизняних і закордонних авторів.

Оцінювання реферату проводиться за 15-ти бальною шкалою (див. табл. 6).

Таблиця 6

Система нарахування рейтингових балів та критерії оцінювання реферату (для денної та заочної форм навчання)

Бал	Критерії оцінювання
15	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, аргументовано і у правильній послідовності. Використані не тільки рекомендовані джерела інформації, а й новітні, самостійно знайдені у періодичних виданнях та в інтернет-ресурсах. Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота достатньо ілюстрована, оформлена акуратно, з дотриманням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент вільно орієнтується в матеріалах
10	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено у правильній послідовності, але недостатньо повно. Недостатньо використані рекомендовані джерела інформації. Висновки сформульовані формально або не зв'язані з матеріалами роботи. В оформленні роботи є порушення вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент в цілому орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки та неточності
5	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено безсистемно, висновки сформульовані формально або відсутні. Робота оформлена неохайно, з порушенням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент слабо орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки
0	Роботу не виконано

Оцінювання контрольної роботи проводиться за 30-ти бальною шкалою (див. табл. 7).

Таблиця 7

Система нарахування рейтингових балів та критерії оцінювання контрольної роботи (для заочної форми навчання)

Бал	Критерії оцінювання
30	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, аргументовано і у правильній послідовності. Використані не тільки рекомендовані джерела інформації, а й новітні, самостійно знайдені у періодичних виданнях та в інтернет-ресурсах. Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота достатньо ілюстрована, оформлена акуратно, з дотриманням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент вільно орієнтується в матеріалах
20	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, логічно. Використані рекомендовані джерела інформації. Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота оформлена акуратно, з дотриманням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент орієнтується в матеріалах, у відповідях є неточності
10	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено у правильній послідовності, але недостатньо повно. Недостатньо використані рекомендовані джерела інформації. Висновки сформульовані формально або не зв'язані з матеріалами роботи. В оформленні роботи є порушення вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент в цілому орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки та неточності
5	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено безсистемно, висновки сформульовані формально або відсутні. Робота оформлена неохайно, з порушенням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент слабо орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки
0	Роботу не виконано

Узагальнюючі результати поточного контролю знань здобувачів вищої освіти за модулями та формами навчання наведені у табл. 8.

Таблиця 8

Узагальнюючі результати поточного контролю знань здобувачів вищої освіти за змістовими модулями та формами навчання

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1		
Підготовка реферату	15	15
Тестування	15	-
Разом за змістовим модулем	30	15
Змістовий модуль 2		
Підготовка реферату	15	15
Тестування	15	-
Виконання контрольних робіт (передбачена 1 контрольна робота)	-	30
Разом за змістовим модулем	30	45
Всього	60	60

7.2. Підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти у формі екзамену

Підсумковий контроль з дисципліни «Макроекономіка» проводиться після закінчення її вивчення у формі екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Підсумковий контроль складається з усної відповіді на 4 контрольні питання.

Критерії оцінювання усної відповіді студентів при складанні екзамену наведена у табл. 9. Максимальна сума нарахованих балів дорівнює 40.

Таблиця 9

Критерії оцінювання усної відповіді здобувачів вищої освіти при складанні екзамену (для денної та заочної форм навчання)

Бал	Критерії оцінювання
40	Студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно й аргументовано його висвітлює, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань; вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки
30	Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його висвітлює, розкриває зміст теоретичних запитань, послуговується науковою термінологією. Проте виклад окремих питань недостатньо змістовний та аргументований, допущені окремі несуттєві неточності та незначні помилки
20	Студент загалом володіє навчальним матеріалом, висвітлює його основний зміст під час усних виступів, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації. Допускає окремі суттєві неточності та помилки
10	Студент володіє навчальним матеріалом не в повному обсязі, висвітлює його фрагментарно, без обґрунтування, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускає суттєві неточності
5	Студент частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі висвітлити зміст питань, допускаючи при цьому суттєві помилки
0	Студент не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінкою результатів навчання є сума балів, набраних здобувачем вищої освіти протягом семестру за результатами поточного контролю, передбачених програмою навчальної дисципліни та балів, отриманих ним при складанні екзамену.

У табл. 10 представлений розподіл балів, нарахованих студентам в результаті оцінювання їх освітньої діяльності.

**Схема оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти
(для денної та заочної форм навчання)**

№ змістового модуля	Денна форма навчання		Заочна форма навчання	
	Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Підготовка реферату	15	Підготовка реферату	15
	Тестування	15	Тестування	-
ЗМ 2	Підготовка реферату	15	Підготовка реферату	15
	Тестування	15	Тестування	-
	-	-	Контрольна робота	30
Підсумковий контроль	Екзамен (усна відповідь)	40	Екзамен (усна відповідь)	40
Разом		100		100

9. Засоби навчання

Технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, персональні комп'ютери з підключенням до мережі Інтернет.

При проведенні занять за дистанційною формою навчання використовуються дистанційні платформи й інформаційно-комунікаційні технології (Moodle, Google Classroom, DingTalk, ZOOM CloudMeetings, Skype, Viber, WeChat, Telegram, соціальні мережі тощо).

10. Рекомендовані джерела інформації Основна література

1. Задоя А. О., Петруня Ю. Є. Макроекономіка : навч. посіб. [Електронний ресурс] : Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2022. 256 с.
2. Макаренко М. І., Семененко Т. О., Петрушенко Ю. М. Макроекономіка : підручник : 2-ге вид., перероб. Суми : Сумський державний університет, 2021. 307 с.
3. Макроекономіка : навч. посіб. / за ред. проф. С. І. Архієреєва. Х : Видавництво Іванченка І.С., 2019. 216 с.
4. Козакова О. М., Забарна Е. М. Макроекономіка : підручник. Херсон : Олді-плюс, 2018. 428 с.

Допоміжна література

5. Аналітична економіка : макроекономіка і мікроекономіка: підручник. Книга 1 / за ред. С. Панчишина І. П. Острроверха. Львів : Апріорі, 2021. 582 с.
6. Білецька Л. В., Савич В. І., Білецький О. В. Економічна теорія : (Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка) : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2019. 688 с.
7. Панчишин С. М. Макроекономіка: навч. посіб. Львів : Апріорі. 2022. 524 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

8. Господарський кодекс України. URL:
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
9. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку URL:
<http://www.ssmc.gov.ua/>
10. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL:
<http://www.me.gov.ua>
11. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL:
<http://www.nbuv.gov.ua>.
12. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
13. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL:
<http://www.kmu.gov.ua>.
14. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL:
<http://www.minfin.gov.ua>.
15. Офіційний сайт ХФ НУК: <http://kb.nuos.edu.ua>.
16. Цивільний кодекс України. URL:
<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

Розробники:

д.е.н., професор

О. Е. Ломоносова

к.е.н., доцент

Д. А. Ломоносов

Питання для підсумкового контролю знань

1. Предмет макроекономіки.
2. Економічна система як об'єкт макроекономіки. Типи економічних систем.
3. Макроекономічні суб'єкти та їх взаємодія.
4. Методи макроекономічного аналізу.
5. Функції макроекономіки.
6. Основні макроекономічні показники.
7. Методи розрахунку ВВП.
8. Система національних рахунків як нормативна база макроекономічного рахівництва.
9. Номінальний та реальний ВВП. Дефлятор.
10. Особливості макроекономічних показників.
11. Чистий економічний добробут.
12. Сукупний попит та фактори що його визначають.
13. Сукупна пропозиція та фактори що її визначають.
14. Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції.
15. Суб'єкти об'єкти та структура національного ринку.
16. Ринок товарів та платних послуг та його рівновага.
17. Ринок грошей та цінних паперів та його рівновага.
18. Ринок робочої сили та його рівновага.
19. Загальна рівновага національного ринку.
20. Циклічність як форма економічного розвитку.
21. Інфляція та її наслідки.
22. Економічна рівновага у довгостроковому періоді. Рецесійний та інфляційний розрив.
23. Зайнятість як економічна проблема.
24. Безробіття: суть, види та наслідки. Закон Оукена.
25. Державне регулювання ринку робочої сили і державна система забезпечення зайнятості.
26. Система соціального захисту громадян в умовах ринку.
27. Фіскальна політика.
28. Мультиплікатори фіскальної політики.
29. Автоматичні стабілізатори та дискреційна стабілізаційна політика.
30. Державний бюджет та бюджетне обмеження.
31. Державний борг і його види. Грошова система: сутність та основні елементи.
32. Структура грошової маси.
33. Пропозиція грошей та фактори, що її визначають.
34. Депозитний та грошовий мультиплікатори.
35. Грошово-кредитна політика держави.
36. Пропозиція грошей і бюджетне обмеження.
37. Кейнсіанська та монетаристська концепції грошової політики.

38. Причини нестабільності грошово-кредитної системи та заходи щодо її стабілізації.
39. Соціально-економічні наслідки інфляції.
40. Крива Лаффера для інфляційного податку.
41. Антиінфляційна політика держави.
42. Міжнародна валютно-кредитна система.
43. Економічне зростання та його типи.
44. Фактори і темпи економічного зростання.
45. Модель економічного зростання Роберта Солоу.
46. Споживання та заощадження, як функції доходу.
47. Недоходні фактори споживання та заощадження.
48. Сукупний попит на інвестиції.
49. Модель «витрати-випуск».
50. Модель «вилучення-ін'єкції».
51. Рівноважний ВВП в умовах різного рівня зайнятості.
52. Роль держави у змішаній економіці.
53. Класична теорія як теоретична база державного невтручання в економіку.
54. Кейнсіанська теорія як теоретична база державного регулювання економіки.
55. Фіскальна політика з урахування пропозицій.
56. Банківська система та грошовий мультиплікатор.
57. Валютна система, валютний курс та фактори, які впливають на його зміну.
58. Вплив зовнішньої торгівлі на ВВП.
59. Банківська система та грошовий мультиплікатор.
60. Вплив чистого експорту на ВВП.